



**Микола Миколайович КОЛОМОЙЦЕВ,**  
кандидат юридичних наук  
(Національний науковий центр «Інститут  
судових експертиз ім. Засл. проф.  
М. С. Бокаріуса», м. Харків)

## ФУНКЦІЯ ТА ЦІЛІ ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

*У статті визначено, що функція захисту, суб'єктом реалізації якої є підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений, а професійним – адвокат, який діє як захисник, вимагає реалізації низки активних дій, котрі кінцевою метою мають обґрунтувати доцільність ухвалення уповноваженою посадовою особою одного з таких рішень: 1) закриття кримінального провадження з реабілітуючих підстав; 2) закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності; 3) виправдання за реабілітуючими підставами та ін. Узагальнено, які типові підходи окремих захисників у представництві інтересів підзахисних недоцільні до реалізації, адже порушують етичні засади.*

*У контексті практичної реалізації функції захисту зауважено про доцільність визначення й обґрунтування правової позиції, що стає основою предмету захисту. Визначено, які засоби та способи реалізації правової позиції сторони захисту гарантовані законом і мають реалізовуватися в цілях реалізації захисної функції.*

**Ключові слова:** кримінальний процес, кримінальні процесуальні функції, сторона захисту, підозрюваний, захисник, адвокат, гарантії професійної діяльності, негативні чинники.

**Постановка проблеми.** Кожному громадянину гарантоване право на отримання професійної правничої допомоги для захисту своїх законних прав та інтересів. Представники інституту адвокатури для реалізації цієї функції наділені низкою повноважень і гарантій своєї професійної діяльності. Однак аналіз правозастосовної практики засвідчує, що обсяги правового статусу адвокатів, їх процесуальні повноваження, гарантовані

кримінальним процесуальним кодексом – не повною мірою відповідають тим, сучасним реаліям, у яких відбувається розвиток державно-правових явищ у цілому та кримінально-правових відносин зокрема.

Вітчизняні вчені, серед яких Є. Ф. Шкребець<sup>1</sup>, В. А. Гвоздій<sup>2</sup>, В. В. Заборовський зі співавторами<sup>3</sup>, Є. В. Бережна<sup>4</sup>, Ю. О. Загуменна, Є. М. Наджафлі<sup>5</sup> та інші, уже неодноразово зверталися до аналізу й наукової розробки адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури. Щодо реалізації функції захисту у кримінальному провадженні, статусу захисника, його повноважень і функцій, то ці питання були предметом комплексних досліджень О. Р. Балацької<sup>6</sup>, О. В. Бурлаки<sup>7</sup>, Є. І. Виборнової<sup>8</sup>, О. В. Винокурова<sup>9</sup>, Т. В. Волошанівської<sup>10</sup>, Ю. О. Гурджі<sup>11</sup>, О. Л. Кобилянського<sup>12</sup>, П. М. Маланчука<sup>13</sup>, А. В. Молдована<sup>14</sup>, О. В. Острогляд<sup>15</sup>, С. С. Охріменко<sup>16</sup>, Т. І. Панасюк<sup>17</sup>, В. О. Попелюшка<sup>18</sup> та інших. Тобто вченими розроблено низку досліджень, проте більшість з них – відповідно до положень застарілого кримінального процесуального законодавства. Ураховуючи численні зміни, яких зазнає кримінальне процесуальне право, у

<sup>1</sup> Шкребець Є. Ф. Адвокатура України: адміністративно-правове забезпечення діяльності на сучасному етапі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 220 с.

<sup>2</sup> Гвоздій В. А. Адміністративно-правовий статус органів адвокатського самоврядування: дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.07. Київ, 2020. 301 с.

<sup>3</sup> Заборовський В. В., Бисага Ю. М., Булеца С. Б. Правовий статус адвоката : проблеми теорії та практики : монографія. Видавничий дім «Гельветика». Ужгород, 2019. 650 с.

<sup>4</sup> Бережна Є. В. Правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 23 с.

<sup>5</sup> Загуменна Ю. О., Наджафлі Е. М. Принципи адвокатської діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія ТОВ «Планета-Прінт». Харків, 2020. 276 с.

<sup>6</sup> Балацька О. Р. Участь захисника в реалізації засади забезпечення права на захист: правові та організаційні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09, Київ. 2018. 20 с.

<sup>7</sup> Бурлака О. В. Забезпечення реалізації слідчим суддею функції захисту прав, свобод та інтересів особи у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09, Київ. 2018. 296 с.

<sup>8</sup> Виборнова Є. І. Реалізація права на захист на стадії досудового слідства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 19 с.

<sup>9</sup> Винокуров О. В. Захист прав підозрюваного при затриманні та застосуванні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 170 с.

<sup>10</sup> Волошанівська Т. В. Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні в контексті європейських стандартів справедливого судового розгляду : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2019. 252 с.

<sup>11</sup> Гурджі Ю. О. Правовий захист особи в кримінальному процесі України: теорія та методологія : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2007. 40 с.

<sup>12</sup> Кобилянський О. Л. Криміналістичне дослідження документів із спеціальними засобами захисту : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2007. 255 с.

<sup>13</sup> Маланчук П. М. Функція захисту в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2008. 19 с.

<sup>14</sup> Молдован А. В. Забезпечення обвинуваченому права на захист у кримінальному процесі Федеративної Республіки Німеччини та України (порівняльно-правове дослідження) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2003. 21 с.

<sup>15</sup> Острогляд А. В. Здійснення адвокатом захисту в стадії апеляційного перегляду вироків суду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2007. 20 с.

<sup>16</sup> Охріменко С. С. Гарантії правового захисту процесуальної самостійності та незалежності слідчого : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2007. 231 с.

<sup>17</sup> Панасюк Т. І. Захист свідків і потерпілих у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 22 с.

<sup>18</sup> Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 38 с.

тому числі впродовж дії правового режиму воєнного стану, актуалізоване завдання щодо дослідження цієї проблематики відповідно до сучасних тенденцій державно-правового розвитку.

*Мету статті* визначено як з'ясування сучасного розуміння сутності функції захисту та її цілей у кримінальному провадженні.

**Виклад основного матеріалу.** Побудова кримінального процесу відповідно до засади змагальності закономірно забезпечила існування двох ведучих сторін у справі – сторони обвинувачення та сторони захисту. Залучений адвокат для захисту інтересів особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, діє на його стороні та сприяє реалізації функції захисту, яка є основоположною у визначенні його статусу, повноважень, цілей діяльності тощо. Тому вважаємо з огляду на аналіз положень чинного законодавства, матеріалів правозастосовної практики, визначити, які складнощі та яких помилок допускаються захисники, які представляють інтереси особи, затриманої або підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, на підставі договірних зобов'язань або за дорученням регіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги.

Багаторічний особистий досвід роботи адвокатом, а також неодноразові факти вступу у справу з метою захисту інтересів особи, яку підозрюють у вчиненні кримінального правопорушення, після інших захисників, дозволяє припустити, що не всі адвокати розуміють кінцеву мету їх участі в кримінальному провадженні.

Ми прихильники позиції, що мета захисту полягає в отриманні очікуваного, найбільш сприятливого результату для підзахисного, що досягається завдяки провадженню кримінальної процесуальної діяльності та розгляду кримінального провадження по суті. Зауважимо, що у межах цього дослідження категорія «захист» нами використовується не в широкому сенсі (як захист прав і законних інтересів будь-яких учасників кримінального судочинства), а як окремий напрям кримінальної процесуальної діяльності, спрямованої на захист прав та інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого<sup>1</sup>.

Визначаючи позитивні результати діяльності захисника в кримінальному провадженні В. О. Попелюшко, на підставі аналізу положень КПК України 1960 р. вказав що законом визначено такі різновиди кінцевих рішень у кримінальних справах, котрі допустимі в системі моделей ідеальних результатів сприятливого вирішення справи, а саме: «1) відмова у порушенні справи; 2) закриття справи з реабілітуючих підстав; 3) закриття справи із звільненням від кримінальної відповідальності, покарання та/чи його відбування; 4) виправдання за реабілітуючими підставами; 5) кваліфікація діяння за ознаками статті КК України, яка передбачає відповідальність за менш тяжкий злочин, ніж той, що ставився у вину, та

---

<sup>1</sup> Маланчук П. М. Функція захисту в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2008. С. 8.

призначення покарання більш м'якого, аніж запропоноване прокурором чи призначене судом»<sup>1</sup>. Саме тому, ухвалення одного зі вказаних рішень, відповідно до позиції вченого, стає закономірним результатом діяльності захисника, що в сутнісному аспекті завжди пов'язане з доказуванням конкретних фактичних обставин справи, які й покладаються в основу ухвалених рішень. На нашу думку, загалом позиція В. О. Попелюшка є цілком обґрунтованою, однак потребує деяких коригувань із огляду на чинні положення кримінального процесуального законодавства України.

Чинний КПК України 2012 р. не виокремлює самостійних форм закінчення кримінального провадження. Він лише вказує на форми закінчення досудового розслідування, використовує термінологічну конструкцію «завершення досудового розслідування», визначає підстави для закриття кримінального провадження, допускає «вирішення обвинувачення по суті», за результатами чого ухвалюється судове рішення по суті. Тому зупинімося на визначенні сутності кожного з них.

Під закінченням досудового розслідування розуміють певну систему дій щодо оцінки зібраних доказів, систематизації кримінального провадження, прийняття остаточного рішення відповідною особою, уповноваженою на це законом й ознайомлення з цим рішенням зацікавлених учасників кримінального провадження<sup>2</sup>.

Загальними положеннями закінчення досудового розслідування передбачено, що «особа має право на розгляд обвинувачення проти неї в суді в найкоротший строк або на його припинення шляхом закриття провадження»<sup>3</sup>. У разі ухвалення рішення про повідомлення особі про підозру, прокурор зобов'язаний вчинити одну з таких дій:

«1) закрити кримінальне провадження;

2) звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності;

3) звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру»<sup>4</sup>. Таким чином, прокурор приймає рішення про закінчення досудового розслідування, обираючи одну з трьох альтернативних дій. Цей же перелік форм закінчення надано і в п.5 ч.1 ст.3 КПК України. Завершення досудового розслідування знаходить свою нормативну і практичну об'єктивізацію, насамперед на підставі положень, передбачених ст. 290 КПК України.

<sup>1</sup> Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. С. 11.

<sup>2</sup> Торбас О. О. Форми закінчення досудового розслідування за кримінальним процесуальним кодексом України : монографія. Одеса : Юридична література, 2015. С. 25.

<sup>3</sup> Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> (дата звернення: 23.11.2024).

<sup>4</sup> Так само.

У кримінальних провадженнях, де жодній особі не повідомлено про підозру, закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи відбувається за таких обставин:

- у зв'язку з відсутністю події кримінального правопорушення;
- через відсутність в діянні складу кримінального правопорушення;
- не встановлення достатніх доказів для доказування винуватості особи в суді та вичерпання можливостей їх отримання;
- втратою чинності закону, котрий встановлював кримінальну протиправність діяння;
- не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності (за винятком випадків скоєння особливо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи чи злочину, за який відповідно до закону може бути призначено покарання у виді довічного позбавлення волі);
- підозрюваний, обвинувачений помер або особа, стосовно якої зібрано докази для повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, але не повідомлено про підозру у зв'язку з її смертю, окрім випадків, якщо провадження є необхідним для реабілітації померлого;
- існує вирок по тому самому обвинуваченню, що набрав законної сили, або постановлена ухвала суду про закриття кримінального провадження по тому самому обвинуваченню;
- потерпілий, а у випадках, передбачених КПК України, його представник відмовився від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення, окрім кримінального провадження щодо кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством;
- стосовно кримінального правопорушення, щодо якого не отримано згоди держави, яка видала особу;
- стосовно податкових зобов'язань особи, яка вчинила дії, передбачені ст. 212 КК України, досягнутий податковий компроміс відповідно до підрозділу 9-2 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України;
- існує нескасована постанова слідчого, дізнавача, прокурора про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 4, 9 ч. 1 ст. 284 КПК України, у кримінальному провадженні щодо того самого діяння, що розслідувалося з дотриманням вимог щодо підслідності.
- закінчився строк досудового розслідування після повідомлення особі про підозру (визначений ст. 219 КПК України), окрім випадку повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи<sup>1</sup>. Також законом передбачено ряд підстав за яких закриття кримінального провадження здійснюється судом (ч. 2 ст. 284 КПК України).

---

<sup>1</sup> Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> (дата звернення: 23.11.2024).

У науковій літературі підхід законодавця зазнає певної критики. Так, висловлюються пропозиції щодо викладу п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК України у такій редакції «звернутися до суду з обвинувальним актом, обвинувальним актом з підписаною сторонами угодою, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру»<sup>1</sup>.

Отже, узагальнюючи викладене зауважимо, що наразі законом визначено такі різновиди кінцевих рішень у кримінальних провадженнях, допустимі в системі моделей ідеальних результатів сприятливого його вирішення (в інтересах особи, стосовно якої воно здійснювалося), як: 1) закриття кримінального провадження з реабілітуючих підстав; 2) закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності; 3) виправдання за реабілітуючими підставами; 4) кваліфікація діяння за ознаками статті КК України, яка передбачає відповідальність за менш тяжкий злочин, ніж той, що ставився у вину, та призначення покарання більш м'якого, аніж запропоноване прокурором чи призначене судом; 5) примирення винного з потерпілим; 6) закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення у зв'язку із відмовою потерпілого, його представника від обвинувачення. Саме такі рішення можуть визнаватися цілями діяльності сторони захисту в кримінальному провадженні. Водночас, на нашу думку, не можна визнати, що затягування строків досудового розслідування, а в подальшому і судового розгляду, у тому числі, коли це здійснюється захисником за відсутності обґрунтованих для цього підстав, зловживання правом на заявлення клопотання про перенесення судових засідань тощо, з метою подальшого звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК України)<sup>2</sup>. Такі факти є доволі поширеними у судовій практиці, проте вважаємо, що це неприпустимо з етичних принципів.

У контексті практичної реалізації функції захисту адвокатом слід звернутися до предмету захисту, під яким пропонують розуміти «сукупність фактичних обставин справи та їх формулювання у вигляді тез захисту і обвинувачення, з'ясування та доказування чи заперечення яких спростовує підозру або обвинувачення, виключає та/чи пом'якшує кримінальну відповідальність підзахисного»<sup>3</sup>. Тобто і сам підорюваний, обвинувачений, підсудний, і залучений захисник, як суб'єкти, уповноважені на реалізацію функції захисту в кримінальному провадженні повинні займати відповідну правову позицію у справі й активно сприяти її практичній реалізації завдяки використанню повною мірою передбачених законом засобів і способів, а саме: участі в слідчих (розшукових) діях; поданнях скарг на дії,

<sup>1</sup> Торбас О. О. *Форми закінчення досудового розслідування за кримінальним процесуальним кодексом України* : монографія. Одеса : Юридична література, 2015. С. 24.

<sup>2</sup> Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 23.11.2024).

<sup>3</sup> Попелюшко В. О. *Функція захисту в кримінальному судочинстві України* : правові, теоретичні та прикладні проблеми : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. С. 10.

рішення та бездіяльність органу досудового розслідування, прокуратури чи суду у передбачених законом випадках (тобто за наявності для цього підстав); заявлення клопотань; збирання та подання доказів; застосування захисником науково-технічних засобів; залучення носіїв спеціальних знань, для вирішення питань, що виходять за межі професійних знань сторони обвинувачення та сторони захисту; опитування громадян; оскарження дій захисника; надання показань підозрюваним, обвинуваченим, підсудним тощо<sup>1</sup>.

Зауважимо, що контроль за діями сторони обвинувачення в контексті надання можливостей для реалізації прав та інтересів підозрюваного, за умови участі в справі захисника має здійснюватися саме ним, а ніким іншим, адже йому відомо про всі тонкощі справи, у тому числі й поведінки із його підзахисним. Не мають становити винятку з цього питання і ті справи, провадження та розгляд в яких здійснюються за відсутності підозрюваного, обвинуваченого, оскільки пасивна позиція захисника може в подальшому стати підставою для скасування попередньо ухваленого рішення.

**Висновки.** Функція захисту, суб'єктом реалізації якої є підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений, а професійним – адвокат, який діє як захисник, вимагає реалізації низки активних дій, котрі кінцевою метою мають обґрунтувати доцільність ухвалення уповноваженою посадовою особою одного з таких рішень: 1) закриття кримінального провадження з реабілітуючих підстав; 2) закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності; 3) виправдання за реабілітуючими підставами; 4) кваліфікація діяння за ознаками статті КК України, яка передбачає відповідальність за менш тяжкий злочин, ніж той, що ставився у вину, та призначення покарання більш м'якого, аніж запропоноване прокурором чи призначене судом; 5) примирення винного з потерпілим; 6) закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення у зв'язку із відмовою потерпілого, його представника від обвинувачення. Адже саме такі процесуальні рішення є результатом сприятливого вирішення справи для особи, яка діє на стороні захисту.

У контексті практичної реалізації функції захисту зауважено про визначення, обґрунтування правової позиції, що є основою предмету захисту. Для забезпечення подальшого покладення позиції захисту в основу відповідного процесуального рішення важливо повною мірою використовувати передбачені законом засоби та способи, а саме: брати участь у слідчих (розшукових) діях; подавати скарги на дії, рішення та бездіяльність органу досудового розслідування, прокуратури чи суду у передбачених законом випадках (тобто за наявності для цього підстав); заявляти клопотання; збирати та подавати докази; застосовувати науково-технічні засоби (зокрема, захисником); залучати носіїв спеціальних знань, для вирішення питань, що виходять за межі професійних знань сторони

---

<sup>1</sup> Шнягін О. Г. Реалізація функції захисту в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. С. 11.

обвинувачення та сторони захисту; опитувати громадян; оскаржувати дії захисника (за потреби); давати показання тощо<sup>1</sup>. Вважаємо, що перспективи подальших досліджень мають полягати у з'ясуванні рівня процесуального забезпечення можливостей для практичної (реальної) реалізації визначених засобів і способів у контексті захисту інтересів сторони захисту, досягненню цілей захисту.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балацька О. Р. Участь захисника в реалізації засади забезпечення права на захист: правові та організаційні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09, Київ, 2018. 20 с.
2. Бережна Є. В. Правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 23 с.
3. Бурлака О. В. Забезпечення реалізації слідчим суддею функції захисту прав, свобод та інтересів особи у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09, Київ, 2018. 296 с.
4. Виборнова Є. І. Реалізація права на захист на стадії досудового слідства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 19 с.
5. Винокуров О. В. Захист прав підозрюваного при затриманні та застосуванні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 170 с.
6. Волошанівська Т. В. Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні в контексті європейських стандартів справедливого судового розгляду : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2019. 252 с.
7. Гвоздій В. А. Адміністративно-правовий статус органів адвокатського самоврядування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2020. 301 с.
8. Гурджі Ю. О. Правовий захист особи в кримінальному процесі України : теорія та методологія : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2007. 40 с.
9. Заборовський В. В., Бисага Ю. М., Булеца С. Б. Правовий статус адвоката : проблеми теорії та практики : монографія. Видавничий дім «Гельветика». Ужгород, 2019. 650 с.
10. Загуменна Ю. О., Наджафлі Е. М. Принципи адвокатської діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія ТОВ «Планета-Прінт». Харків, 2020. 276 с.
11. Кобилянський О. Л. Криміналістичне дослідження документів із спеціальними засобами захисту: дис. канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2007. 255 с.

---

<sup>1</sup> Шнягін О. Г. Реалізація функції захисту в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. С. 11.



12. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 23.11.2024).

13. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> (дата звернення: 23.11.2024).

14. Маланчук П. М. Функція захисту в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2008. 19 с.

15. Молдован А. В. Забезпечення обвинуваченому права на захист у кримінальному процесі Федеративної Республіки Німеччини та України (порівняльно-правове дослідження) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2003. 21 с.

16. Острогляд А. В. Здійснення адвокатом захисту в стадії апеляційного перегляду вироків суду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2007. 20 с.

17. Охріменко С. С. Гарантії правового захисту процесуальної самостійності та незалежності слідчого : дис... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2007. 231 с.

18. Панасюк Т. І. Захист свідків і потерпілих у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 22 с.

19. Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 38 с.

20. Торбас О. О. Форми закінчення досудового розслідування за кримінальним процесуальним кодексом України : монографія. Одеса : Юридична література, 2015. 168 с.

21. Шкребець Є. Ф. Адвокатура України: адміністративно-правове забезпечення діяльності на сучасному етапі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 220 с.

22. Шнягін О. Г. Реалізація функції захисту в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. 22 с.

Стаття надійшла до редакції 26.11.2024

**Mykola M. KOLOMOITSEV,**  
PhD in Law  
(National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine)

### **FUNCTION AND GOALS OF DEFENSE IN CRIMINAL PROCEEDINGS**

The article determines that the function of protection, the subject of which is the suspect, accused, defendant, convicted person, and the professional one is the lawyer acting as a defender, requires the implementation of several active actions, the ultimate goal of which is to justify the appropriateness of the adoption

by the authorized official of one of the following decisions: 1) closure of criminal proceedings on rehabilitative grounds; 2) closure of criminal proceedings in connection with the release of a person from criminal liability; 3) acquittal on rehabilitative grounds, etc. It summarizes which typical approaches of individual defenders in representing the interests of their clients are inappropriate for implementation, as they violate ethical principles.

In the context of the practical implementation of the function of protection, the appropriateness of determining and substantiating the legal position that becomes the basis of the subject of protection is noted. It is determined which means and methods of implementing the legal position the defense are guaranteed by law and should be implemented to implement the protective function.

**Key words:** *criminal process, criminal procedural functions, defense, suspect, defense attorney, lawyer, guarantees of professional activity, negative factors.*